

Lisa 1

Kompetentsipõhise eneseanalüüsi vorm täiskasvanute koolitaja 7.taseme kutse esmataotlejale

Taotleja ees-ja perekonnanimi: Svetlana Smirnova

Esmalt palume Teil analüüsida 7. taseme täiskasvanute koolitaja kutset läbivaid kompetentse.

Tekst on tõlgitud masintõlke abil. Kõik olulised mõtted ja väljendid on üle kontrollitud ning vajadusel käsitsi korrigeeritud.

Nr	Kompetentsi lühikirjeldus
1	Valdab koolitusel käsitletavat valdkonda/teemat/ainet, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega, arvestades valdkonna- ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikate ning õppekavast/koolitusprogrammist. Kompetentsi tõendamine ja tõendusmaterjali esitamine (kuni 2000 tähemärki) Viis aastat pärast seda, kui lahkusin oma põhikohalt ja pühendusin täielikult oma keskuse arendamisele, saan kindlalt öelda, et olen leidnud oma kutsumuse ja missiooni. Minu peamine tegevus on suunatud inimeste toetamisele eneseotsingutel ja oma tee leidmisel elus – nii isiklikus kui ka tööalases plaanis. Ma tunnen suurt rahulolu sellest, mida olen ise õppinud ja millist kasulikku teadmist saan nüüd edasi anda teistele, et parandada nende elukvaliteeti. Ma jätkan pidevalt õppimist ja oma oskuste arendamist. Nende aastate jooksul on oluliselt laienenud nii koolituste geograafia kui ka teemad – alates psühholoogiast, karjääriteadlikkusest, vaimsest tervisest ja neuroplastikast kuni ettevõtluse, digioskuste, coaching’u ja paljude teiste valdkondadeni. Muidugi hoiان end kursis ka täiskasvanuhariduse valdkonna suundumustega, õpin iseseisvalt ja vahetan kogemusi kolleegidega. Mulle meeldib avastada ja rakendada oma programmidesse uusi huvitavaid meetodeid ja praktikaid, toetudes nii isiklikule kogemusele kui ka rahvusvahelistel koolitustel omandatud teadmistele. Enamik minu koolitusi ja programme on suunatud täiskasvanute vaimse tervise toetamisele ning isiklikule ja tööalasele arengule. Selleks, et olla kursis kaasaegsete meetoditega selles valdkonnas, osalen aktiivselt koolitustel, aruteludes ja meetodite väljatöötamises. Minu kompetentsi täiendavad järgmised läbitud koolitused ja arengud: • olen läbinud mitmeid coaching’u alaseid koolitusi; • lõpetasin süsteemsete pereseadete täiendkoolituse ja õpin edasi süsteemsete lahenduste meistritasemel; • osalen pidevalt psühholoogia ja vaimse tervise alastel kursustel ning loen erialast kirjandust; • töötajatega tehtava töö kvaliteedi parandamiseks lõpetasin spetsiaalse koolituse selle sihtrühma õpetamiseks. https://lana.novuceneter.eu/sample-page/tunnistused/ https://lana.novuceneter.eu/arendustegevus/ https://lana.novuceneter.eu/sample-page/ametilane-tegevus/
2	Teab täiskasvanukoolituse põhiprintsiipe ja lähtub koolitusel täiskasvanud õppija eripäradest. Kompetentsi tõendamine (kuni 2000 tähemärki) Selle aja jooksul, mil olen tegutsenud täiskasvanute koolitajana (peaaegu 10 aastat), võin kindlalt öelda, et täiskasvanuhariduse põhiprintsiibid ei ole minu jaoks lihtsalt sõnad – need on tõesti olulised ja õppimisprotsessi väga väärtuslikud osad nii mulle kui ka minu õppijatele. Kindlus nende rakendamise vajalikkuses on ajaga vaid kasvanud.

Minu jaoks on oluline atmosfäär, mille loob koolitaja või treener. Just koolitaja sisemine häälestatus, empaatia ja tundlikkus käivitavad grupidünaamika positiivses suunas. Usalduslik õhkkond ning austus iga inimese kogemuse ja elutee vastu loob aluse arengule suunatud suhtluseks ja info omandamiseks. Igal inimesel on õigus olla seal, kus ta parasjagu on – oma arusaamises, arengus ja teadlikkuses. See põhimõte hoiab mind tagasi inimeste käitumise üle kohut mõistmast.

Suhtlus täiskasvanutega põhineb mul alati võrdsusel – st ma olen inimene inimese kõrval. Samal ajal säilitan ma siiski oma autoriteedi ja koolitaja rolli. Usun, et just selle põhimõtte järgimine aitab õppijatel tunda end turvaliselt ning omandada uusi teadmisi. Peale selle annab see võimaluse laiemaks isiklikuks arenguks, sest osalejate kommentaarid ja kogemuste vahetamine on sama väärtuslikud kui teadmised, mida mina edasi annan. Minu jaoks on väga oluline, et me saame üksteiselt õppida.

Koolitusi ja sündmusi ette valmistades pean alati meeles, et kõigil osalejatel on erinev viis informatsiooni vastu võtta. Seepärast rajan oma programmid UDL (Universal Design for Learning) põhimõtetele ja püüan tagada, et oleks kaasatud nii ratsionaalne kui loov mõtlemine ning võimalusel ka erinevad meelekanalid (visuaalne, auditivne, taktiline). Nii saan olla kindel, et kõik osalejad saavad vajaliku info hoolimata nende individuaalsest tajutüübist.

Seda lähenemist kasutades teen ma koolitajana ka endale head – koolituse emotsionaalne ja loominguline osa taastab minu enda ressursse ning võimaldab mul olla kogu koolitusprotsessi vältel tõhus ja kohal.

<https://lana.novucenter.eu/sample-page/pohiprintsiiped/>

3	Väärtustab täiskasvanud õppijat, järgib oma töös eetilisi norme (vt lisa 3 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks) ja konfidentsiaalsusnõudeid; hoiab kutse mainet.
---	--

Kompetentsi tõendamine (kuni 2000 tähemärki)

Täiskasvanute koolitajana järgin ma alati koolitaja eetilise käitumise koodeksit, austades iga õppija isiksust ja püüdes näha igas inimeses tema tugevusi. Olen korduvalt kuulnud enda kohta midagi sellist: „Svetlana, te ju ei tunne mind üldse. Ma võin väljaspool seda ruumi olla hoopis teistsugune, isegi mitte kõige parem inimene. Aga teie suhtute minusse nii lugupidavalt, et see paneb mind püüdlema parema versiooni poole iseendast.“ Need sõnad on jäänud minuga ja tulevad mulle iga kord meelde, kui astun koolitusruumi. Iga kohtumisega lähen õppijate ette usuga nende potentsiaali ja suure armastusega oma töö vastu. Iga koolitusse või töötuppa panen ma kogu oma hinge ja teadmised. Minu jaoks on suurim rõõm näha oma töö tulemust sära nägudes, osalejate taastunud jõus ja tahtmises teha oma elus päriselt samme edasi.

Teabe konfidentsiaalsuse hoidmine on minu jaoks püha reegel mitte ainult täiskasvanute koolitajana, vaid ka psühholoogi ja inimesena. Ma lähtun sellest põhimõttest alati ja igal pool. Usaldus, mis tekib minu ja koolitusel osalejate vahel, toob alati kaasa positiivse mõju mõlemale poolele.

Minu jaoks on suurim rõõm näha oma töö tulemusi õppijate säravates silmades, nende taastunud ja täidetud seisundis ning siiras soovis astuda päris samme päris elus.

Üks minu töövaldkondadest on töötute koolitamine, kus aitan inimestel omandada uusi oskusi ja leida oma koht tööelus. Töötutega töötades pean eriti oluliseks täiskasvanute koolitaja eetikanormide järgimist. Olen enda jaoks sõnastanud neli peamist põhimõtet, mida igas oma koolituses kannan ning mis peegeldavad minu väärtusi koolitajana.

<https://novucenter.eu/tootamine-tootute-taiskasvanud-oppijatega-valjakutsed-ja-saavutused/>

<https://lana.novucenter.eu/sample-page/eetilised-normid/>

4	Järgib täiskasvanuõpet ja teisi valdkonna tegevusi reguleerivaid õigusakte.
---	---

Kompetentsi tõendamine (kuni 2000 tähemärki)

Minu koolitajatöös on peamiseks õigusaktiks, millele tuginen, Täiskasvanute koolituse seadus. Selle aasta seadusemuudatused andsid mulle täiendava motivatsiooni taotleda täiskasvanute koolitaja 7. kutsetaset. Juba 2016. aastal, kui koostasin oma esimese eneseanalüüsi ja arenguplaani, seadsin üheks eesmärgiks saavutada 7. tase aastaks 2025.

Minu arenguplaan 2016–2025

<http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Development-plan-2016-2025-scaled.jpg>

Täna teadvustan endale kogemuste ja teadmiste pagasit, mida mul on nii soov kui ka võimalus jagada teiste koolitajatega. Seega minu isiklikud eesmärgid ja seadusandlikud muudatused langevad loomulikult kokku. See on minu jaoks märk, et liigun just oma arenguteel ja täidan oma kutselist missiooni.

Töölases tegevuses kasutan veel kahte olulist seadust: Töölepingu seadus ja Võlaõigusseadus. Nende abil reguleerin koolitajatega seotud töösuhteid ning kasutan neid ka siis, kui olen ise töövõtja rollis.

Tänapäeva koolitaja jaoks on oluliseks teemaks ka tehisintellekti kasutamise eetika. Pärast tutvumist Euroopa Liidu poolt sel aastal vastu võetud tehisintellekti kasutamise reeglite ja piirangutega, olen enda jaoks selgelt sõnastanud:

- Koolitajana on minu ülesanne teavitada õppijaid, kui koolitusprogrammis kasutatakse tehisintellekti;
- Jälgida selle mõju õppijatele;
- Välistada AI kasutamine isikuomaduste, käitumise või emotsioonide hindamisel viisil, mis võib põhjustada diskrimineerimist.

Igapäevases ja professionaalses elus kasutan tehisintellekti tööriistu ennekõike rutiinsete tegevuste lihtsustamiseks või ajurünnakutes ideede genereerimiseks. See aitab mul luua uusi mõtteid, mida saan edasi arendada oma kogemuste ja teadmiste põhjal.

Ka selle eneseanalüüsi koostamisel kasutasin AI abi. Minu jaoks on see osa enesearengust – väljendusoskuse arendamine, huvitavate sõnastuste leidmine, uute sõnade õppimine ja lisainfo kogumine, mida ma alati kontrollin omaenda teadmiste ja kogemuste abil.

5	Annab õppijatele tagasisidet kogu koolitusprotsessi vältel.
---	---

Kompetentsi täendamine (kuni 2000 tähemärki)

Samamoodi nagu aastaid tagasi, pean ma tagasisidet mitte lihtsalt koolitaja tööriistaks, vaid eelkõige oluliseks etapiks inimese arenguteel.

Tagasiside andmist ja vastuvõtmist tuleb õppida. Ja isegi kui tundub, et tagasisidet anda on lihtsam, siis täiskasvanud õppijana võin ise öelda, et tagasiside vastuvõtmine on keeruline protsess. Sellele, kuidas tagasiside vastu võetakse, avaldavad mõju nii isiklikud uskumused kui ka hetkeemotsioonid ning meie teadlikud ja alateadlikud piiravad veendumused. Mõnikord võib isegi siiras ja positiivne tagasiside inimese teadvuses moonduda ja saada hoopis teise tähenduse.

Kuna tagasiside on minu enda arenguks väga oluline, siis väärtustan ma sügavalt ka õppijale antavat tagasisidet. Mõistan, kui tähtis on see iga inimese jaoks. Usun, et õigeaegne ja konstruktiivne tagasiside mängib täiskasvanute õpiprotsessis kesket rolli. See aitab õppijal hinnata oma arengut, vajadusel korrigeerida õpistrateegiat ning tõstab motivatsiooni edasi areneda.

Selleks et minu tagasiside ei oleks lihtsalt ilusad või standardsed sõnad, toetan seda alati faktidele, õpitulemustele, õppijate enda väljaütlemistele ja reaalsele arengule. Sellisel juhul tekib tagasisidele usaldusväärsus. Ja just selline tagasiside annab inimesele tõe edasisteks teadlikeks sammudeks

<https://lana.novucenter.eu/sample-page/tagasiside/>

6	Kasutab korrektset koolituse läbiviimise keelt kõnes ja kirjas.
---	---

Kompetentsi tõendamine ja tõendusmaterjali esitamine (kuni 2000 tähemärki)

Suuline väljendusoskus on minu jaoks väga oluline. Aastatepikkuse praktika jooksul olen veendunud, et lisaks sisu selgusele on sama tähtis ka emotsionaalne komponent. Ma pean ise olema heas ressursis seisundis, et anda õppijatele edasi energiat, luua kaasahaarav ja inspireeriv õhkkond, mis soodustab uute teadmiste ja kogemuste omandamist.

Selgus, loogilisus ja kättesaadavus on minu jaoks täiskasvanute koolituse tõhususe olulised võtmed. Kui jagan infot, jälgin alati, milliseid sõnu kasutan. On oluline rääkida õppijatega „nende keeles“ – see tähendab, et minu väljendusviis peab vastama õppijate tasemele ja koolituse teemale ning olema arusaadav kogu grupile.

Kirjalikes töödes (õppematerjalid, töölehed, esitlused, tagasiside) järgin korrektsust, struktuuritust ja professionaalset keelt. Kõik materjalid koostan võimalikult informatiivsetena. Esitlusi ette valmistades (vastavalt koolituse eesmärgile) keskendun peamistele teemadele ja sõnumitele.

Lisaks täiendan pidevalt oma keeleoskust, osaledes erialastel koolitustel ja kursustel professionaalse suhtlemise arendamiseks. Näiteks olen tänaseks valmis läbi viima teatud koolitusi ka inglise keeles. See on minu jaoks kasvuala ning tunnen, et selliseid võimalusi tekib mu igapäevatoos järjest rohkem.

<https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/YouthPass- project-Narva-Joesuu-2021.pdf>
<https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/art-terra-%d0%bf/>

7	<i>Kasutab asjakohaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel, hindamisel ja enesearengu toetamisel; oskab allikakriitiliselt veebipõhist infot otsida; teab digiõppe võimalusi ja oskab kasutada sobilikke meetodeid digiõppe läbiviimiseks täiskasvanute koolituses; oskab luua, kasutada ja jagada veebipõhiseid materjale.</i>
---	---

Kompetentsi tõendamine ja tõendusmaterjali esitamine (kuni 2000 tähemärki)

Ma kasutan kaasaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel ja hindamisel. Tehnoloogia areng mõjutab ka minu professionaalset arengut – see sunnib mind järjest enam süvenema infotehnoloogia maailma, kuigi see pole minu isiklik lemmikvaldkond. Minu jaoks on vahetu inimlik kontakt olulisem. Kuid maailm areneb ja minu ülesanne on areneda koos sellega. Sest kui mina seda ei tee või hakkan muutustele vastu seisma, siis kuidas ma saan innustada õppijaid ja teisi koolitajaid arendama oma digioskusi?

Praegu on minu tööriistakastis mitmesuguseid rakendusi ja programme koolituste ja kursuste materjalide loomiseks, näiteks Canva, Mentimeter, Kahoot, Google Forms, ChatGPT, Xmind.ai ja teised. Tänu nendele tööriistadele saan muuta õppimisprotsessi õppijate jaoks dünaamilisemaks, mitmekesisemaks ja huvitavamaks.

Veebikoolituste läbiviimisel kasutan peamiselt Zoomi, vajadusel ka Google Classroomit, Google Meeti või Microsoft Teamsi.

Ma näen IKT kasutamises mitmeid eeliseid:

- *Esiteks aitab see oluliselt vähendada paberi kasutamist.*
- *Teiseks säästab see minu aega – näiteks Google Forms kaudu kogutud tagasisidet saan kiiresti koondada, töödelda ja analüüsida.*
- *Kolmandaks võimaldab see mul kiiremini koostada ja edastada personaalset tagasisidet õppijatele.*
- *Ja neljandaks annab see õppijatele võimaluse arendada oma digipädevusi.*

<https://lana.novucenter.eu/sample-page/digipadevus/>

Tänapäeva maailmas on raske ette kujutada elu ilma tehisintellektita. Kasutan seda ka ise. Minu jaoks on tehisintellekt abiline ideede genereerimisel, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse arendamisel (täienduseks raamatutele), teksti koostamise kiirendamisel ning tõlkimisel.

Minu tempokas ja mitmekülgnes igapäevaelus aitab tehisintellekt säästa väärtuslikku aega, mida saan suunata uute ideede, koolituste ja sündmuste loomisesse — või lihtsalt aja veetmisesse oma perega.

Kõige olulisem põhimõte, mida AI kasutamisel järgin, on: ära kahjusta ja ole aus.

Palume Teil analüüsida 7. tasemele vastavaid kompetentse, kus iga kompetentsi puhul on esitatud tegevusnäitajad. Lahtris „Kompetentsi tõendamine“ on võimalik sisestada tekst pikkusega kuni 2000 tähemärki. Kirjeldage, analüüsige ja tooge näiteid oma tegevuse kohta koolitajana, mis iseloomustab kõige paremini Teie käitumist koolitusprotsessis. Lahtris „Viide tõendusmaterjalile“, kus on märges Tõendusmaterjalide esitamine palun lisage faktilisi andmeid, materjalide linke jne, mis tõendavad kompetentsi ilmnmist vm olulist informatsiooni enda kui koolitaja tegevuse kohta.

Portfoolios esitatud tõendusmaterjalid peavad iseloomustama konkreetset kompetentsi ja olema otselingiga kättesaadavad.

Loe lisaks www.andras.ee kodulehelt „E-portfoolio koostamise juhendit“, et saada infot, millised materjalid on sobilikud tõendusmaterjalid.

1. Õppeprotsessi ettevalmistamine

1.1 Selgitab välja, analüüsib ja üldistab õpperühma õpi- ja erivajadusi, lähtudes sihtgrupi arenguvajadustest ning juhindudes valdkonna arengust.

Kompetentsi tõendamine

(kuni 2000 tähemärki)

See, millist koolitust ja millisel teemal ma läbi viin, määrab suuresti selle ettevalmistusprotsessi. Olen juba mitmeid aastaid korraldanud ja läbi viinud väliskoolitusi Erasmus+ akrediteeringuprojekti raames. Väliskoolituse programmi koostamise aluseks on minu jaoks Erasmus+ leping, kus on kirjas nii akrediteeringu eesmärgid kui ka sihtrühm, kellele programm on suunatud. Selleks et osalejate valik vastaks sihtrühma nõuetele, palun neil täita küsimustiku. Mulle on oluline mõista nende isiklikku motivatsiooni osaleda mobiilsuses, nende sobivust sihtrühma ja seda, kuidas nad hetkel mõistavad õpiteemat, millega soovivad süvitsi tegeleda. Saadud andmete põhjal saan teha esimesed järeldused ja analüüsida, millisest "alguspunktist" osalejad projekti tulevad. Samuti on minu jaoks oluline aru saada, milline sisemine huvi neid kannustab.

Kui rühm on moodustatud, viin läbi suulised vestlused, et veelgi täpsemalt selgitada välja nende vajadused ja ootused seoses koolitusega. Kui mul on piisavalt infot osalejate kohta, saan koolitusprogrammi kohandada ja täpsustada. Kui viin koolitust läbi koos kolleegidega, siis läbime kõik eeltoodud sammud koos ja arutame koolitusprogrammi ühiselt läbi.

Teine näide on koostöö Ida-Viru Kutsehariduskeskusega (IVKHK), kui mind kutsuti läbi viima 5S ja LEAN koolitust ühe ettevõtte juhtidele. Esimene samm oli täpsustada koolituse tellija soovid. Võtsin ühendust ettevõtte koolitusvastutajaga ja selgitasin välja õpperühma peamised vajadused ning ettevõtte eesmärgid. Selle vestluse käigus selgus, mis toimib juba hästi ja mida soovitakse parandada. Palusin ka lühidalt kirjeldada osalejate rolle ja ametikohti. Saadud info põhjal koostas koolitusprogrammi ettepaneku, mis seejärel tellijaga kooskõlastati.

Viide tõendusmaterjalile

(Tõendusmaterjalide esitamine)

Küsitlus Google'i vormi kaudu osaleja enne koolituse algust:

<https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Participants-motivation-before-mobility.pdf>

5S&LEAN õppekava:

	https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/5S-LEAN-oppekava-1.pdf Portfoolio 1.1 : https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-ettevalmistamine-2/
1.2 Koostab väljundipõhiseid õppekavasid (vt lisa 2 Kutsestandardis kasutatud terminid), lähtudes sihtgrupi õpivajaduste analüüsist ja kavandab ressursid õppekava elluviimiseks.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Koolitaja ja koolituste korraldajana võtan ma arvesse mitmeid olulisi tegureid, sealhulgas: • koolituse eesmärgi ja oodatavaid õpitulemusi, • olemasolevaid vahendeid ja füüsilist õppekeskkonda, • koolituse vormi, • programmi sisu, • võimalusi erinevate meetodite kasutamiseks, • koolitusel osalejate profiili. Näiteks, kui ma korraldan ja viin läbi välismobiilsusi, siis sõnastan esmalt soovitud õpitulemused. Nende ning sihtrühma vajaduste põhjal koostan koolitusprogrammi, püüdes seda maksimaalselt kohandada vastavalt osalejatele: valin sobivad meetodid, planeerin tasakaalu õppe- ja vaba aja vahel, mõtlen läbi materjalid ja tegevuste toimumise koha. Väliskoolitustel on oma eripärad ja nüansid, mistõttu arvestan programmi koostamisel osalejate vanust, tervislikku seisundit, füüsilist aktiivsust jne. Vastavalt sellele määrان õppepäeva pikkuse, pauside arvu ja kestuse ning ka kohanemisaja uutes tingimustes. Samuti hindan, milliseid materjale saan kaasa võtta ja millised ressursid on sihtriigis kohapeal olemas. Kui tegemist on töökohapõhise koolitusega (näiteks 5S ja LEAN teemal), siis tutvun enne koolitust ettevõtte tootmisprotsessidega, et mõista, millest räägime. Tootmise tundmine aitab mul koostada programmi, mis on maksimaalselt praktiline ja kohandatud konkreetse töökeskkonna vajadustele. Samuti väärtustan osalejate tööaega ja mõistan nende vastutust igapäevaste tööülesannete ees, millest nad koolituse ajaks eemal on. Seetõttu kajastuvad ajakasutus ja teadmiste rakendatavus minu koolitusprogrammis ja valitud meetodites.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Küsitlus osaleja enne mobility algust: https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Feedback-Career-awareness-before-mobility.pdf Välismobiilsuse õppekava: http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/PROGRAM-Group-Mobility-Malta-2024.pdf 5S&LEAN õppekava: https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/5S-LEAN-oppekava-1.pdf
1.3 Valmistab ette konkreetse koolituse sisu ja metoodika, lähtudes sihtgrupi ja õpperühma vajadustest ja õppekavas fikseeritud õpiväljunditest ja varasemast tagasisidest. Loob koolituse sisu ja uuendab/kaasajastab seda pidevalt.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Kui ma valmistun 5S-süsteemi koolituseks või juhtidele suunatud koolituseks, lähtun alati konkreetse ettevõtte spetsiifikast ja tööprotsessidest. Töökohapõhise koolituse puhul on oluline, et õpe oleks võimalikult praktiline ja rakendatav. Selleks, et valmistada ette sobiv koolituse programm ja materjalid, pean mõistma koolituse tellija tegelikku ootust ja ettevõtte hetkeolukorda. Seetõttu palun enne koolituse algust esitada mulle ettevõtte protsesse reguleerivad dokumendid, et saaksin koolitusel osalejatega rääkida „ühises keeles“.

	Minu põhjalik ettevalmistus aitab mitte ainult luua asjakohast ja sisukat koolitust, vaid loob ka usaldusväärse ja austava suhte minu ja osalejate vahel. Nii ei raiska ma nende väärtuslikku aega üksikasjade selgitamiseks, mida saan dokumentidest ise välja lugeda. Seejärel saan juba tugineda osalejate tagasisidele ja kommentaaridele, et analüüsida võimalikke lahknevusi dokumenteeritud protsesside ja nende tegeliku kogemuse vahel. Pärast olukorra kaardistamist saan kaasata koolitusprogrammi reaalseid tootmisnäiteid, et osalejad näeksid 5S-metoodika praktilist kasutust. Edasistel kohtumistel pakun arutelusid, praktilisi ülesandeid ja meeskonnatööd nende näidete põhjal. Järgmisel kohtumisel arutame, mida õnnestus rakendada ja mida mitte, lähtudes konkreetsetest eesmärkidest. Näen, kuidas sellised meetodid suurendavad juhtide kaasatust, annavad kiireid tulemusi ja loovad täiendavat motivatsiooni jätkata õpinguid. Kõige olulisem on aga see, et koolitusel saadud teadmised hakkavad kohe mõjutama ettevõtte tootmisprotsesse positiivselt. Juhid märkavad parendusi ja loovad uusi ideid pidevaks täiustamiseks — just see ongi 5S & LEAN metoodika eesmärk. Võttes arvesse juhtide töökoormust, loon alati lühikesed, kuid tõhusad koolitusformaadid, integreerides LEAN-lähenemise elemente juba koolituse sisse. See aitab juhtidel paremini mõista, kuidas neid teadmisi oma meeskonnale edasi anda. Igal kohtumisel analüüsime koos tulemusi, et koolituse sisu jääks asjakohaseks ning vastaks ettevõtte vajadustele ja osalejate ootustele.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) 5S koolitus https://lana.novucenter.eu/taiskasvanute-koolitaja-kogemus/5s-lean/
1.4 Koostab ja/või kohandab õppematerjale, lähtudes õppekavast ja või koolitusprogrammist, teema käsitlemise loogikast ning õppekeskkonna võimalustest. Viitab korrektset allikatele, arvestades autoriõigusi.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Materjalide koostamisel kasutan erinevaid formaate – alates traditsioonilistest töölehtedest ja jagatavatest materjalidest kuni interaktiivsete programmide ja veebipõhiste ressurssideni. Nii saan olla kindel, et iga õppijal on võimalik infot mõista ja omandada. Minu jaoks on väga oluline, et teadmised, mida ma edasi annan, oleksid praktilised ja elulised. Kuna iga õppija elu on ainulaadne kombinatsioon mõtlemisest, tajumisest ja teadlikkusest, siis loon oma koolitused selliselt, et need oleksid arusaadavad ja huvitavad erinevat tüüpi õppijatele. Näiteks 5S ja LEAN koolituse käigus kasutasin LEGO klotse, et lahata kohe õppimise käigus ühte konkreetset juhtumit tootmisest. Alguses võtsid juhid selle mängulise meetodi naljana ega süvenenud kohe. Kuid kui nad mõistsid, et mängulise lähenemise taga on tegelikult sügav sisu, muutus nende hoiak koheselt. Oli väga liigutav jälgida, kuidas turvaline ja toetav õhkkond äratas iga osaleja loomingulised ja loovad võimed. Kui harjutus sai läbi, mõistsid kõik, kui väärtuslik oli võimalus proovida erinevaid lahendusi ilma tootmisprotsessi otseselt sekkumata. Kuid kõige väärtuslikumaks kogemuseks osutus nende tagasiside põhjal meeskonnatöö – see aspekt, mida nad varem olid sageli alahinnanud. 5S koolituse esitluse ettevalmistamisel kasutasin mitut temaatilist raamatut, mille viitasin ka esitlusmaterjalide lõpus kasutatud kirjanduse nimekirjas. Üldiselt viitan alati kasutatud autoritele, kui töotan kellegi teise materjalidega. Nii järgin mitte ainult autoriõiguse põhimõtteid, vaid õpetan ka õppijatele vastutustundliku info kasutamise kultuuri.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) 5S koolitus https://lana.novucenter.eu/taiskasvanute-koolitaja-kogemus/5s-lean/

	5S esitlus https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/5S-presentatsioon.pdf
2. Õppeprotsessi läbiviimine	
2.1 Selgitab õppijatele õppekavas ja/või koolitusprogrammis seatud õppe eesmärgi. Toetab õppijaid individuaalsete õpieesmärkide seadmisel, aidates siduda neid õppekavast tulenevate eesmärkidega.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Koolituse eesmärkide ja ülesannete juures räägin ma alati sellest, mida osalejad võivad oodata igas koolitusetapis ning millised õpitulemused on programmi algselt sisse kirjutatud. Samuti arutleme ja täpsustame, milliseid õpitulemusi nad ise ootavad. Sageli juhtub, et õppijad – eriti need, kes kuuluvad haavatavate ja vähemate võimalustega sihtrühmadesse – ei oska oma ootusi ise sõnastada. Sellisel juhul on minu ülesanne koolitajana anda neile sellised meetodid ja ülesanded, mis aitavad neil jõuda oma isiklike eesmärkide teadvustamiseni. Lähtuvalt seatud eesmärkidest saame liikuda edasi. Näiteks karjäärilase teadlikkuse väliskoolitusel rääkisime sellest, kuidas oma kompetentside, tugevuste ja andekuse mõistmine saab aidata töökoha vahetusel, töö leidmisel või enesearengu ja edasise õppe suuna määramisel. Kuid alguses tundus see paljudele osalejatele justkui midagi täiesti kättesaamatut. Sest harjumused ja uskumused ei lasknud neil näha tööturu võimalusi – ega ka oma elu – avaramalt ja julgemalt. Eesmärkide määratlemiseks ning oma soovide ja ressursside mõistmiseks pakun osalejatele erinevaid ülesandeid. Alates klassikalistest aruteludest ja ankeetidest kuni ART-praktikateni, kus kasutame metafoorkaarte või mängulisi elemente. On alati põnev jälgida, kuidas õppijate motivatsioon muutub, kui nad saavad selguse selles, mida nad tegelikult tahavad, ja näevad, kuidas koolitus saab neid nende eesmärkide saavutamisel toetada. Siin mängib suurt rolli ka õppijate info vastuvõtmise tüüp. Mõned mõistavad paremini läbi joonistuste või piltide, mõnele on selgemad sõnalised selgitused, ja mõnele on oluline süsteemne, lai pilt olukorrast
Viide tõendusmaterjalile	Portfoolio 2.1. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-labiviimine/
2.2 Rakendab erinevaid võtteid õppimist toetava keskkonna loomiseks, kaasates õppijaid. Kujundab õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna ka keerukates tingimustes, kasutades oma loovust ja kogemust.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Aastatepikkuse praktika ja sadade koolitustundide jooksul olen õppinud, et ma ei karda ootamatuid olukordi või sündmusi õpetamisprotsessis. Vastupidi – olen aru saanud, et just tänu erinevatele olukordadele õpetamise käigus olen arendanud endas kasulikke oskusi. Nüüd saan neid teadmisi ja oskusi edasi anda ka õppijatele. Koolitamise käigus püüan kasutada mittestandardseid meetodeid, näiteks: kunstipõhiseid praktikaid (ART-praktikad), metafoorkaarte, lugude jutustamist (storytelling), mängustamist (gamification), juhtumipõhist õpet (case-method), loovusülesandeid ja palju muud. Ma näen, et sellised meetodid kaasavad õppijaid rohkem, sest need võimaldavad neil tunda end vabas ja loomulikus õpikeskkonnas. Minu jaoks avavad need meetodid õppijates nende varjatud võimeid ja andeid ning toetavad avatumat ja usalduslikumat dialoogi gruppis.

	Tänaseks ei näe ma enam ootamatuid olukordi keerulise või häirivana – pigem näen neis õppimisvõimalust nii enda kui ka õppijate jaoks. Jagades oma mõtteid nendel hetkedel grupiga, palun vahel ka neil aidata leida lahendusi. See suurendab usaldust ja tunnet, et me areneme koos. Isegi kui tekivad probleemid koolituskoha, tehnika rikkumise või ajakava muutustega, aitab mind alati kogemus ja loov mõtlemine, et olukord lahendada kiiresti ja sujuvalt. Näiteks kui me korraldasime väliskoolituse Maltal, teadsime, et hotellis, kus osalejad majutati, puudub konverentsiruum. See aga ei takistanud mul kokkulepet saavutamast hotelli restorani osalise kasutamise osas. Me nihutasime laud ümber, luues sellega tööks sobiva ala õppematerjalide jaoks ning eraldi ruumi aktiivtegevuste läbiviimiseks. Kui ilm lubas, korraldasime ka õueõppe tegevusi. Ühel päeval oli meil kavas grupiline kinoterapia, kuid hotelli töötajad ei saanud projektorit tööle. Selle asemel pakkusime osalejatele võimaluse filmi oma tubades iseseisvalt vaadata ning kogunesime hiljem ühisele arutelule. See näitas veel kord, kui oluline on paindlikkus ja valmisolek lahendada olukordi loovalt ja kiiresti, säilitades samal ajal koolituse sisu ja eesmärgid.
Viide tõendusmaterjalile	Portfoolio 2.2 https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-labiviimine/
2.3 Juhib õppeprotsessi, pidades silmas õppekavast tulenevaid ja õppijate individuaalseid õpieesmärke. Viib vajaduse korral sisse muudatusi õppe etappide järjestuses ja töövormides, kaasates õpperühma ja arvestades iga üksikuõppija vajadusi.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Midagi loovat välja mõelda, mis puudutab füüsilist õppekeskkonda, on minu arvates üsna lihtne. Teistsugust lähenemist nõuab aga psühholoogiline ja sotsiaalne keskkond, et luua motiveeriv ja toetav ruum õppimiseks. Näiteks ühel väliskoolitusel jagas üks osaleja, täites kompetentside enesehindamise ankeeti, et teda häirisid madalad hinnangud mõnede pädevustele. Oli näha, et ta oli sellest olukorrast segaduses. Püüdsin temalt täpsustada, milliseid kompetentse ta hindas madalalt. Küsisin, kas ta lubab sellel teemal arutada kogu grupiga. See olukord juhtus koolituse teises pooles, kui oli juba tehtud mitmeid harjutusi grupi ühtsuse ja usaldusliku õhkkonna loomiseks. Osaleja nõustus. Muutsime programmi veidi ja arutasime seda olukorda järgmisel päeval. Lühikese vestluse käigus selgus, et tema kompetentside hindamine põhines peamiselt dokumentide (diplomid, sertifikaadid jne) olemasolul. Selgitasin talle ja kogu grupile, et kompetentseks ei saada ainult tänu koolitustele ja sertifitseerimisele, vaid arendades ka iseseisvalt oma tugevaid külgi ja andeid. See arusaam andis ka teistele osalejatele võimaluse vaadata oma kompetentse teise nurga alt. Grupis kujunes elav arutelu selle üle, kui oluline on hinnata oma kogemust, andeid ja oskusi isegi siis, kui meil ei ole nende kohta ametlikke tunnistusi. Kõik haarasid arutelust kinni ja hakkasid otsima „oma kompetentse“. Mul tuli spontaanselt pähe üks uus tehnikat, mida me kohe grupis katsetasime. Mina omakorda märkisin selle kogemuse üles tulevaste karjääriteadlikkuse koolituste jaoks ning salvestasin uue meetodi oma koolitusmaterjalidesse (hiljem, kui katsetasin seda tehnikat teise grupiga, osutus see samuti väga meeldinud ja kasulikuks). See olukord näitas mulle veel kord, et mitte kõik õppijad ei mõista samu asju ühtemoodi – isegi kui ma koolitajana olen seda varem selgitanud. Võtsin endale eesmärgiks järgmistel koolitustel arutada kompetentside mõistet veelgi põhjalikumalt

Viide tõendusmaterjalile	Portfoolio 2.3. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-labiviimine/
2.4 Kavandab ja juhib õpet lähtuvalt õpi-, grupi- ja isiksusliku kasvu protsessidest. Algatab ja juhib tegevusi vastupanu ületamiseks õpperühmas, kasutades konfliktolukordi õppimise allikana.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Konfliktsituatsioon rühmades kasutan ma ressursina. Selle asemel, et konflikti maha suruda, püüan ma seda fikseerida, struktureerida ja muuta see õpituks. Koolitajana olen ma teadlik ka oma rollist grupiprotsesside fasilitaatorina ja moderaatorina. Ma suunan osalejate tähelepanu erinevuste väärtustamisele ja õpetan neid nägema mitte ohuna, vaid võimalusena arenguks. Näiteks koolitusel 5S ja LEAN käitus üks juhatajatest väga avalikult uute teadmiste suhtes vastumeelselt – tema kommentaaridest oli tunda tema positsiooni ja kogemusi ettevõttes ning arusaama, et tal pole midagi uut õppida. Mind aitas see, et suutsin jääda täiskasvanulikuks – ma ei hakanud temaga vaidlema ega end õigustama. Selle asemel ütlesin, et austan väga tema autoriteeti tootmises. Seejärel esitasin talle mõned coaching’u küsimused, mille kaudu ta ise nägi erinevust oma rollide vahel süsteemides "Tema ja alluvad" ning "Tema kui õppija". Seostas need taipamised kohe koolituse teemaga ja selgitasin, et 5S-süsteemi rakendamise eesmärk pole kellegi autoriteeti ega kompetentsuse vähendamine, vaid uue tööriista pakkumine, mille abil saab katsetada ja areneda. See oli oluline hetk kogu juhtkonna meeskonnale, kes osales koolitusel. Pärast seda hakkasid nad rohkem küsimusi esitama ja julgesid hetkeks unustada oma ametipositsiooni. See konflikt aitas kaasa ka minu enda süsteemse mõtlemise ja enesekindluse arengule koolitajana.
Viide tõendusmaterjalile	Portfoolio 2.4. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-labiviimine/
2.5 Koostab hindamisjuhendi ja hindab õpiväljundite saavutamist.	
Kompetentsi tõendamine	((kuni 2000 tähemärki)) Ma pööran alati tähelepanu sellele, et hindamine ei oleks lihtsalt formaalsus, vaid aitaks tõepoolest nii mul endal kui ka õppijatel mõista, kui palju nad on edasi liikunud teadmiste omandamises ja õpiväljundite saavutamises. Selleks, et mul oleks võimalik koolitust hinnata, arvestan ma vähemalt järgmiste aspektidega: • mis on koolituse eesmärk ja oodatavad õpitulemused (see annab mulle hindamise aluse), • kui pikk on koolitus (see võimaldab hinnata õppija osaluse protsenti), • milliseid ressursse ja platvorme kasutatakse (see võimaldab hinnata õppijate oskust vajalikke digivahendeid kasutada), • milline on õppijate algataseme teadlikkus (see aitab mul näha õppimise ja omandamise dünaamikat), • millised teemad käsitletakse ja milliste materjalide alusel (see annab mulle ülevaate, milliseid teemasid hinnata ja milliseid meetodeid kasutada), • milliseid õppemeetodeid rakendati (see aitab mul mõista, millist "tulemust" iga meetodi puhul hinnata saab). Hindamisjuhend on tööriist, mis aitab: • õppijal mõista oma vastutust õpitulemuste saavutamisel, • koolitajal hoida fookust õpieesmärkidel ja pakkuda kvaliteetselt üles ehitatud programmi kaudu õppijale arengu toetamiseks vajalikke teadmisi, • koolituse tellijal saada kinnitus, et koolituse eesmärgid ja ootused on täidetud.

	Näiteks TRAMPLIN programmi läbiviimisel koostasime koos kolleegiga osalejatele töövihiku, mis oli üles ehitatud nii, et seda sai kasutada üheaegselt õppija tagasisidevahendina, sooritatud ülesannete jälgimisvahendina, hindamisjuhendina ning koolitaja tagasisidet toetava tööriistana.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Töövihik https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/04/Toovihik_Tramlin_blank.pdf Portfoolio 2.5. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-labiviimine/
3. Õppeprotsessi analüüs ja hindamine	
3.1 Kogub õppijatelt, kaaskoolitajatelt ja teistelt sidusgruppide liikmetelt arvamusi õppeprotsessi kohta, valides selleks sobivaimad meetodeid. Tegeleb metoodikate arendamisega.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Mulle meeldib töötada meeskonnas. Minu jaoks annab iga meeskonnaliikme tugevuste ja talentide sünergia alati kahekordse tulemuse. Seda kinnitavad kõik minu ühised projektid kolleegi Olga Volkovaga. See on minu jaoks sellest, kuidas me õpime üksteiselt ja kasvame koos. Suurem osa metoodikatest ja projektidest on välja töötatud koostöös just temaga. Üheks oluliseks näiteks meie koostööst on metoodilise kaardikomplekti "Karjääriteadlikkus" loomine. Me viime ühiselt läbi esitlusi ja koolitussessioone koolitajatele, kus tutvustame meie poolt loodud meetodeid. Arutelud ja osalejate tagasiside pärast demonstratsioone aitavad meil näha uusi võimalusi kaardikomplekti rakendamiseks täiskasvanute koolituses. Näiteks „Karjääriteadlikkuse“ komplekti kohandamise protsessis uutele sihtrühmadele ja koolitajate tagasiside põhjal töötasime ümber mitmed harjutused, lisasime juhised ning koostasime soovitusel koolitajatele ja fasilitaatoritele. Samuti andsime kaardid välja kolmes keeles. See võimaldas muuta komplekti praktilisemaks ja kohaldatavaks erinevate õppijate sihtrühmade ning ka teiste spetsialistide (mitte ainult koolitajate) jaoks. Me arvestasime seejuures nii isiklike tähelepanekuid kui ka kolleegide ja osalejate tagasisidet. Mulle on osalejate tagasiside väga oluline, sest see annab mulle tugeva aluse enesearenguks, koolituste täiustamiseks ja uute meetodite väljatöötamiseks. Just õppijatelt saan ma hindamatuid mõtteid, mis vormuvad edasi ideedeks ja konkreetseteks tegevusteks. Aastatega olen õppinud vastu võtma igasugust tagasisidet. Isegi kriitika puhul oskan ma eristada emotsioone ja leida selle konstruktiivse tuuma, mis aitab mul oma tööd veelgi paremaks muuta ja ise areneda.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Välja töötatud kaartide komplekt karjääriteadlikkuse harjutustega: https://books.planet27.eu/product/kaartide-komplekt-karjaariteadlikkus/ Osalejate tagasiside https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Tagasiside-TRAMPLIN.pdf https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/tagasiside-Madeira-koolitus-2024.pdf Portfoolio 3.1. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-analuus-ja-hindamine/
3.2 Analüüsib õpitulemusi ning edaspidiseid õpi- ja arenguvajadusi, kasutades sobivaid analüüsimeetodeid, vajadusel	

otsib lisateavet.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Minu töö lahutamatuks osaks on õpitulemuste analüüsimine ja õppijate edasise arengu vajaduste väljaselgitamine. Ma vaatan sellele protsessile kahelt poolt: esiteks aitab see õppijatel teadvustada saavutatut ja sõnastada järgmised sammud, ning teiseks annab see mulle aluse arendada edaspidi oma koolitusprogramme ja metoodikaid. Ma kasutan erinevaid analüüsimeetodeid, sõltuvalt rühma koosseisust ja õppijate seisundist. Mõnikord muudan plaanitud formaati kohapeal, kui mõistan, et see sobib paremini konkreetse grupi olukorraga. Iga õpperühm on ainulaadne, seega valin mitmete variantide vahel: • osalejate kirjalik või suuline refleksioon, • küsimustikud avatud ja suletud küsimustega, • täidetud ülesannete arutelud (individaalselt, paaris või grupis), • tagasiside ART-praktikate kaudu väikestes gruppides või kogu grupi aruteluna. Minu lemmikosa on osalejatega arutada nende arengut ja edasisi reaalseid samme. See toimub pikemate kursuste jooksul jooksvalt või lühemate koolituste puhul lõpuosas. Me pöördume tagasi seatud eesmärkide juurde, hindame nende saavutamist ja arutame, mida võiks veel õppida. Selline dialoog aitab õppijatel teadvustada, kuidas kursus on mõjutanud nende oskusi ja milliseid teemasid nad tulevikus õppida tahaksid või peaksid. Mind huvitab väga uute ja ebatraditsiooniliste meetodite leidmine õpitulemuste analüüsimiseks. Selleks kasutan tihti ART-praktikaid ja metafoorkaarte. Visualiseerimine aitab õppijatel mõtteid paremini sõnastada ning annab impulssi loovale mõtlemisele. Nii lõimegi koos Aleksei Seroviga ainulaadse mängulise tagasisidekaardi. Kuna minu jaoks on üheks olulisemaks väärtuseks õppe praktilisus ja rakendatavus, siis püüan seda alati ka õppijateni viia. Näiteks pärast tootmiskursust 5S viisid osalejad läbi auditi oma töökohtadel ning seejärel arutasime, milliseid muudatusi nad rakendasid ja milliste uute väljakutsetega nad kokku puutusid. Analüüsi käigus mitte ainult ei kinnistunud õpitu, vaid ilmnesis ka edasised koolitusvajadused — näiteks meeskonnatöö, vastupanu juhtimine ning süvendatud teadmised LEAN-, Kaizen- ja Toyota tootmissüsteemi kohta.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Portfoolio 3.2. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-analuus-ja-hindamine/ ART-praktika http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/04/alates-ja-kuni- -harjutus.jpg Mängukaart tagasisideks ja järelemõtlemiseks https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-analuus-ja-hindamine/ 5S Koolitus https://lana.novucenter.eu/taiskasvanute-koolitaja-kogemus/5s-lean/ 5S esitlus https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/5S-presentatsioon.pdf
3.3 Sõnastab hindamiskriteeriumid ja hindab õppeprotsessi.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki)

	Õppeprotsessis kasutan kahte tüüpi hindamist – jooksvalt ja lõpus. Mida see mulle annab? Esimesel juhul saan jooksvalt reageerida grupis toimuvale dünaamikale, näiteks märgata raskusi, arusaamatusi või materjali omandamise keerukust. Sellisel juhul on mul võimalus koheselt programmi korrigeerida või teha paus, et olukorda selgitada ja vähendada õppimist segavaid tegureid. Teisel juhul on lõpphindamine minu jaoks viis analüüsida saavutatud tulemusi ning võrrelda neid seatud õpieesmärkidega. Hindamiskriteeriumid sõltuvad koolituse teemast, sihtrühmast, kas koolitusel on tellija ning paljudest muudest teguritest. Näiteks 5S koolituses on hindamise peamiseks kriteeriumiks omandatud teadmiste rakendamine tootmisprotsessides. See tähendab, et lisaks osalemisprotsendile on hindamiskriteeriumiteks ka tuvastatud mittevastavuste arv, tehtud parenduste hulk ja esitatud parendusideede arv. TRAMPLIN programmi puhul töötasime välja teistsugused hindamiskriteeriumid, mis lähtuvad koolituse eesmärkidest ja oodatavatest õpitulemustest. Näiteks loetakse koolitus edukaks, kui: • õppijad täitsid vähemalt 70% töövihiku ülesannetest eneseanalüüsi jaoks, • kirjutasid põhjaliku tagasiside koolituse läbimise ja enda tulemuste kohta. Miks just need? Sest need lähtuvad kursuse sisust ja eesmärkidest. Minu jaoks on hindamine tööriist mitte ainult mulle, vaid ka õppijatele, et neil oleks alus oma arengu, vastutuse ja eelkõige edasise arengu suundade mõistmiseks. Kui ma suunan koolitajaid akrediteeringuprojekti raames koolitustele, siis märgitakse hindamiskriteeriumid kindlasti koolitajaga sõlmitud lepingusse.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Töövihik https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/04/Toovihik_Tramlin_blank.pdf Hindamiskriteeriumid koolitaja lepingus http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Evaluation-procedures.jpg Osalejate tagasiside https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Tagasiside-TRAMPLIN.pdf https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/tagasiside-Madeira-koolitus-2024.pdf Portfoolio 3.3. https://lana.novucenter.eu/oppeprotsessi-analuus-ja-hindamine/
3.4 Koostab ülevaate koolituse tulemustest (hinnangutest, edasistest tegevustest jm asjassepuutuvast) ja teavitab sellest seotud isikuid, valides ise teavitamise meetodid.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Õppetulemuste ülevaate koostamine ja huvitatud osapoolte teavitamine on minu praktikas oluline etapp, eriti kui tegutsen külaliskoolitajana. See võimaldab teha kokkuvõtteid, struktureerida tagasisidet ning kavandada edasisi samme nii osalejate kui ka koolituse tellija jaoks. Kui see on vajalik (nagu näiteks Tööharrastuse programmi puhul koostöös Töötukassaga), siis peame pärast iga koolitusetappi esitama osalejate kohta tagasiside.

	Kui viin koolituse läbi IVEKi või IVKHK tellimusel, palun osalejatel täita tagasisidevormi, mis vastab tellija soovitud näidisele. Väliskoolituste puhul täidan pärast õppereisi koolitaja ja grupijuhi rollis olles eraldi vormi, milles kajastan õpitulemusi ning hindan, milliseid kompetentse õnnestus osalejatel arendada.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Tagasiside Töötukassale http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Tagasiside-TH-Tootukassa-1.pdf Erasmuse koolitusaruanne https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Group-mobility-report-Erasmus-Malta-2024.pdf
4. Arendus-, loome- ja teadustegevus täiskasvanukoolituse valdkonnas	
4.1 Panustab täiskasvanuhariduse valdkonna arendus-, loome- või teadustegevusse.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Üheks oma oluliseks panuseks täiskasvanuhariduse valdkonda pean ma koostöös kolleegi Olga Volkovaga loodud metafoorkaartide komplekti „Karjääriteadlikkus“. See tööriist sündis meie varasema coachingu lauamängu „9 sammu“ jätkuna. Uue komplekti loomisel lähtusime õpetajate tagasisidest ja vajadustest, mis ilmsid erinevate noortele (18+) suunatud projektide käigus. Arutelud õpetajatega tõid esile, kui keeruline on nii noortel kui ka täiskasvanutel leida oma tee. Meie idee oli luua õpetajatele, kellel puuduvad karjääricoachingu või kutsesuunaoskused, lihtne ja praktiline tööriist, millega toetada õppijate karjäärialaseid otsinguid. Esitlesime komplekti õpetajatele spetsiaalsel kohtumisel, saime väärtuslikku tagasisidet, jagasime kogemusi ja kontakte. Täna on see tööriist juba jõudnud väljapoole Eestit – meie kolleegid Lätist hindasid selle kasutusmugavust ja tõhusust ning tõid esile, et metoodika mõjub osalejatele sügavalt ja sisukalt. Üheks oluliseks suunaks minu töös on ka koolituste väljatöötamine ja rakendamine, mis keskenduvad õpetajate ja inimestega töötavate spetsialistide vaimse heaolu toetamisele. Juba mitu aastat järjest viin läbi koolitusi õpetajatele ja metoodikutele, kus jagan uusimaid teadmisi vaimse tervise hoidmise kohta ning õpetan kunstiterapeutilisi tehnikaid, et ennetada läbipõlemist. Jagades aktiivselt oma teadmisi ja oskusi, propageerin elukestvat õpet. 2022. aastal osalesin üleriigilises algatuses „Õpitund 2022“, kus viisin läbi avatud tunni. Osalejateks olid eri vanuses ja erineva taustaga inimesed, kellega arutasime emotsionaalse tasakaalu tähtsust ja õppimisvõimalusi igas eluetapis. Kohaliku kogukonna aktiivse liikmena osalen tihti linna tasandil toimuvates sündmustes. Möödunud aastal olin esinejaks Vaimse Tervise Festivalil, kus jagasin oma meetodeid emotsionaalse heaolu hoidmiseks muutuste ajal ja rääkisin oma lähenemisest kunsti- ja energeetiliste praktikate kaudu õppimisele. Taolised linnaüritused annavad mulle võimaluse jagada oma teadmisi laiemalt ning mõjutada positiivselt inimeste emotsionaalset seisundit. Usun, et läbi loova panuse, uute formaatide arendamise ja professionaalse kogemuste vahetamise kolleegidega, annan oma panuse täiskasvanuhariduse arengusse nii kohaliku kogukonna kui ka rahvusvahelisel tasandil. Ja ma olen siiralt õnnelik, et saan end tunda kasuliku kodanikuna nii oma kodulinnas, Eestis kui ka kogu Euroopa Liidus

Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Välja töötatud kaartide komplekt karjääriteadlikkuse harjutustega: https://books.planet27.eu/product/kaartide-komplekt-karjaariteadlikkus/ https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/mangustamismeetodid/ Koolitus koolitajatele stressi juhtimisest ja vaimse tervise hoidmisest ART praktikaid kasutades https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/kunstiteraapia-koolitajatele/ Meistriklassi läbiviimine üle-eestilise sündmuse "Õpitund 2022" https://www.narvalib.ee/index.php/et/3624-pituba-kohviqa-joonistamine Esinemine vaimse tervise festivalil https://www.facebook.com/share/p/1A3Ufo9NeQ/
4.2 Osaleb elukestva õppe diskussioonides või koostöövõrgustike, töögruppide tegevustes avaldades arvamust ja tehes ettepanekuid täiskasvanuhariduse valdkonnas ning laiendades võrgustikku.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Mul on väga hea meel, et mul on võimalus osaleda täiskasvanuhariduse valdkonna kogemuste vahetuses nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Üks minu jaoks olulisi sündmusi oli osalemine rahvusvahelises projektis "Distance learning for vulnerable adults", kus töötasime koos kolleegidega teistest riikidest välja ja katsetasime distantsõppe meetodeid haavatavatele sihtrühmadele. Osalesin töökohtumistel, tegin ettepanekuid meetodite kohandamiseks erinevatele sihtrühmadele ning võtsin osa materjalide testimisest. Need meetodid, kontaktid ja täiustatud isiklikud oskused aitavad mind siiani minu koolitustöös. Teine minu jaoks oluline kogemus oli ART-meetodite arendamine rahvusvahelises koostöös ARTE.M-ga. https://www.artmadeira.org/artterra Selle aasta jaanuaris jagasime koos kolleegidega kaheksast riigist oma parimaid praktikaid ja töötasime välja uusi loomingulisi meetodeid. Meie ühise töö tulemuseks oli e-raamat ART TERRA, mis on mõeldud koolitajatele, noorsootöötajatele ja spetsialistidele. Tänu sellele projektile sain ma mitte ainult tutvaks uute ja huvitavate inimestega, vaid leidsin ka uusi sõpru, erialaseid kontakte ning sain praktiseerida koolitamist inglise keeles. Koostöö jätkus ka selle aasta veebruaris, mil mind kutsuti Riiga koolitaja ja eksperdina, et tutvustada ja õpetada gamification'i (mängustamise) meetodite rakendamist hariduses. Koos kolleegidega Vestifex OÜ-st osalesin aktiivselt Erasmus+ projektis „BeCreative!“. Projekti eesmärk oli koolitajate ja täiskasvanute võimestamine üldoskuste mõistmisel ja rakendamisel. Kogusime tagasisidet ja ettepanekuid, testisime meetodeid ja online-platvormi, arutasime, kuidas kohandada programme sihtrühmade tegelikele vajadustele ning lisasime need ideed lõppmaterjalidesse. Lisaks rahvusvahelistele projektidele osalen pidevalt ka erinevatel Ida-Virumaa ja Eesti tasandi täiskasvanuhariduse arendamisega seotud üritustel (koolitajate kogemusvahetused, kohtumised, ideede ja projektide ühised arutelud).
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Projekti «Distance learning for vulnerable adults» meetodite koolituse läbiviimine ja tulemuste levitamine koostöös Galina Kushanovaga (Vestifex OÜ) https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/distance-learning-for-vulnerable-adults/

	E-raamatu väljatöötamine koolitajatele ja noorsootöötajatele, Projekt ART TERRA П, Madeira https://lana.novuceneter.eu/arendustegevus/art-terra-%d0%bf/ https://www.artmadeira.org/artterra Veebipõhise õppeplatvormi piloteerimine https://e-learning.becreativeproject.eu/et/avaleht/ „Gamification“ meetodid täiskasvanuhariduses, Riia https://lana.novuceneter.eu/arendustegevus/manqustamismeetodid/ AVASTA END projektis väljatöötatud ja juurutatud meetodite levitamine https://lana.novuceneter.eu/arendustegevus/avasta_end/ Erasmus+ akrediteerimisprojektis osalemine ja aktiivne tegevus konsortsiumi raames https://lana.novuceneter.eu/arendustegevus/ Osalemine järgmiste materjalide väljatöötamises, piloteerimises ja kohandamises: https://lana.novuceneter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Remoking_CaseStudies_EE_spreads_Print07.pdf https://lana.novuceneter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Art-Therapy-2.pdf https://lana.novuceneter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Be-Creative_IO2_EST.pdf https://vestifex.ee/distancelearningforvulnerableadults
4.3 Juhendab ja nõustab madalama kutsetasemega või kutseta koolitajaid.	
Kompetentsi täiendamine	(kuni 2000 tähemärki) Keskuse NOVUCENTER juhina ja koolitajana ei piirdu minu töö üksnes koolituste ja sündmuste väljatöötamise ja läbiviimisega – ma tegutsen aktiivselt ka koolitajate arengu toetamisel ja edendamisel. Näiteks Erasmus+ akrediteeringuprojekti raames on minu peamiseks ülesandeks luua tingimused koolitajate professionaalseks kasvuks. Teen koostööd erinevate koolituskeskustega Euroopas, jagan oma kogemusi ning toetan kolleege kaasaegsete meetodite juurutamisel õppeprotsessi. Akrediteeringu raames saadan õpetajaid õppima. Väga kasulikuks sammuks koolitajate arenguteel, eriti neile, kes plaanivad tulevikus taotleda täiskasvanute koolitaja kutset, on osalemine tulemuste levitamise tegevustes ja kolleegidega kogemuste jagamises. Ühe sellise kohtumise viis meie keskuses pärast UDL (Universal Design for Learning) koolitust Prahast läbi noor koolitaja Elvira Bers. Tema kogemus oli inspireerivaks eeskujuks teistele õpetajatele, kes ei ole veel välismaal koolitustel osalenud. Samuti jagan ma hea meelega oma teadmisi ja kogemusi täiskasvanute õpetamise vallas teiste koolitajatega. Viin läbi koolitusi ja levitusüritusi, mis on suunatud koolitajate toetamisele ja mentorlusele. Koostöös Vestifex OÜ-ga korraldasime kohtumise, kus tutvustasime BeCreative ja Avasta End projektide tulemusi. Koos Olga Volkovaga jagasime seal meetodeid, mida oleme edukalt kasutanud Täiskasvanute Gümnaasiumi õppijatega. Osalejad märkisid, et mitmeid meetodeid saab kohendada ja rakendada ka nende endi praktikas. 2024. aasta lõpus viisime koos Olga Volkovaga läbi tutvustava kohtumise meie loodud töövahendi „Karjääriline teadlikkus“ kasutamise kohta Narva koolitajatele. Hiljuti pöörduti minu poole ettepanekuga korraldada sarnane kohtumine ka Eesti koolide metoodikutele. Teema on hetkel arutelus. 2025. aasta veebruaris esitlesin meie komplekti juba Riias. Minu Läti kolleegid hindasid selle praktilisust ja aktuaalsust väga kõrgelt.

	<i>Pean väga väärtuslikuks seda, et saan mitte ainult jagada oma metoodikaid teiste koolitajatega ja toetada neid nende professionaalsel teekonnal, vaid eelkõige inspireerida isikliku eeskuju ja uute võimaluste kaudu.</i>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<i>(Tõendusmaterjalide esitamine)</i> <i>Inspireeriv lugu noorest õpetajast:</i> https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/noorte-koolitajate-toetamine/ https://www.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Osalemiskogemus-UDL-projektis.pdf <i>Esitlus – koolitus Karjääriteadlikkuse komplektist</i> https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/kaartide-komplekt-karjaariteadlikkuse-harjutustega/ <i>Koolitajate koolitus Kunsti- ja muinasjututeraapia meetodite kasutamisest õppeprotsessis</i> https://lana.novucenter.eu/arendustegevus/kunstiteraapia-hariduses/
5. Professionaalne enesearendamine	
5.1 Reflekteerib ja hindab enda tegevust õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel, toob välja enda tugevused ja arenguvajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<i>(kuni 2000 tähemärki)</i> <i>Pärast iga projekti või koolitust analüüsin ma alati, kuidas kõik kulges ja mida saan järgmiseks korraks paremini teha. Näiteks oma mõtteid pärast koolitust ja üritust Riias jagasin ma Facebookis.</i> <i>Just läbi nende isiklike taipamiste ja seisundite mõistan ma paremini iseennast ning märkan enda kitsaskohti, arengukohti ja võimalusi õppimisprotsessi täiustamiseks. Refleksioon annab ka palju energiat — sest minu peamine eesmärk koolitajana on teadmiste jagamine. Ja kui ma tajun, et olen suutnud teadmisi edasi anda selgelt, õppijale arusaadavas keeles ja neid eluliselt väärtuslikuks muuta, siis tunnen, et olen oma eesmärgi täitnud — ja see toob rõõmu ja rahulolu.</i> <i>See protsess aitab mul paremini mõista ka seda, kuidas minu otsused ja koolitusstiil mõjutavad õppijaid, milliseid meetodeid oleks vaja täiustada, millised ümber teha või konkreetselt sihtrühmast lähtuvalt hoopis välja jätta. Muide, osalemine erinevate rahvusvaheliste õppematerjalide piloteerimises ja eksperthindamises on oluliselt arendanud minu analüüsi- ja refleksioonioskusi.</i> <i>Töötades palju töötutega, olen samuti märganud selle sihtrühma eripärasid ning jaganud oma järeldusi artiklis.</i> <i>Tänu süsteemsele ja regulaarselt läbiviidud refleksioonile pärast iga koolitusgruppi olen õppinud üldistama ja märkama mustreid. Olen järjest rohkem veendunud, et teadlik koolitaja ei ole mitte see, kes teab alati vastuseid, vaid see, kes oskab endale esitada õigeid küsimusi.</i> <i>Minu tugevate külgede hulka kuuluvad oskus tunnetada gruppi, luua usalduslikku õhkkonda, tulla toime vastupanuga ja kujundada keskkond, kus täiskasvanud õppijad hakkavad õppimist nägema mitte kohustusena, vaid isikliku väärtusena. Oskan kaasata õppijaid protsessi, austada nende isiklikku kogemust ja piire ning luua ruumi eneseväljenduseks.</i>

	Üheks suunaks, kus näen enda arenguvõimalusi, on digipädevus ja erinevate veebitööriistade kasutamine erinevate põlvkondadega töötamisel. Samal ajal tajun ka vajadust oma kogemuse süstemaatilisema kirjeldamise ja edasiandmise järele. Palju teen ma hetkel veel intuitiivselt, kuid nüüd on minu eesmärk kogutud teadmised viia süsteemsemaks kujuks: koolitusteks, juhendmaterjalideks ja õppemooduliteks kolleegidele. On üllatav, et minu 2016. aastal koostatud professionaalse enesearengu plaan on tänaseks peaaegu täielikult täitunud. See näitab mulle, et mu intuitsioon ja sisemised soovid juhivad mind õigel rajal – nii minu elukutses kui ka kutsumuses. On aeg kirjutada uus arenguplaan järgmise kümne aasta jaoks.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Õppimisjärgne refleksioon koolitajatele ja täiskasvanud õppijatele Riias https://www.facebook.com/100009969362886/videos/612577398332591/?rdid=9c5rBYZ4yQFpf1Ax# Töötamine töötute täiskasvanud õppijatega: väljakutsed ja saavutused: https://www.novuceneter.eu/tootamine-tootute-taiskasvanud-oppijatega-valjakutsed-ja-saavutused/ Minu arengukava 2016-2025 http://lana.novuceneter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Development-plan-2016-2025-scaled.jpg Portfolio 5.1. https://lana.novuceneter.eu/professionaalne-enesearendamine/5-1-refleksioon-ja-areng/
5.2 Tegeleb eneserefleksiooniga, hindab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset seisundit ning võtab kasutusele abinõud tasakaalu saavutamiseks ja säilitamiseks.	
Kompetentsi tõendamine	(kuni 2000 tähemärki) Osalen regulaarselt professionaalsetes supervisioonides, mis aitavad mul jälgida nii tööalaseid kui ka isiklikke reaktsioone, märgata arengukohti ja hoida oma piire. See on aususe ruum iseendaga, kus saan kontakti oma tõeliste tunnete ja emotsioonidega. Olulise panuse minu sisemisse selgusesse ja vastupidavusse on andnud õpingud süsteemsete konstrellatsioonide alal (2023–2025) ja süsteemsete lahenduste meetodi õppimine, millega praegu jätkan. Need teadmised aitavad mul inimesi sügavamalt mõista, olukordi analüüsida ning tajuda oma rolli suhetes ja säilitada selgust ka keerulistes olukordades. Minu jaoks on väga tähtis ka füüsiline aktiivsus. Igal hommikul teen ma hommikuvõimlemist ja käin kiirel sammul 5–7 km. See on minu aeg iseendaga olemiseks, uute koolitusmaterjalide kuulamiseks ja ingliskeelsete taskuhäältingute nautimiseks. Just sellel ajal sünnivad mul tihti kõige kirkamad taipamised, ideed ja inspiratsioon. Suur osa minu luuletustest ongi kirjutatud pärast hommikusi jalutuskäike. Kogu möödunud aasta tantsisin ma rahvatantsuansamblis Jun Ost. Sellel aastal olen küll paljudest proovidest eemale jäänud sagedaste reiside tõttu, kuid iga reis on olnud minu enesearengu teekonnal sedavõrd väärtuslik, et see tasakaalustas selle kaotuse. Üks olulisemaid ja sügavaimaid rännakuude, mitte ainult möödunud aastal, vaid kogu minu senises elus, oli palverännak Portugali ja Hispaania vahel – Santiago de Compostela tee. See oli teekond kogu minu elu peegeldusest. Kogu minu kogemusest. Uuest minast. Uuest vaatest maailmale ja inimestele enda ümber. See teekond muutis minus väga palju ja tõi kaasa sügava usalduse oma kutsumuse vastu, usu universumisse ja mõistmise, et olen osa suurest ja põnevast maailmast. See polnud ainult füüsilise vastupidavuse teekond, vaid ka julgus kohtuda oma varjukülgedega, oma hirmude ja "kapis peidus olevate luukeredega". Pärast naasmist mõistsin, kui palju olen muutunud. Ja need muutused mõjutavad nüüd ka seda, mida ma maailmale edasi annan, kuidas ma õpetan, mida jagan oma kolleegide ja õppijatega.

	Võin kindlalt öelda, et praegu olen ma tõelises harmoonias, armastuses ja usalduses maailma vastu ning tunnen end õnneliku naisena, emana, abikaasana ja oma ala meistrina. Väga olulised tulemused sellest, kuidas eneserefleksioon mind aitas, olen kirjeldanud siin https://lana.novucenter.eu/professionaalne-enesearendamine-2/5-2-enesetasakaal-ja-hoolimine/
Viide tõendusmaterjalile	Supervisioonid https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Supervision-ART-1.png Rahvatantsukollektiivi liige https://drive.google.com/file/d/1AQiLPcx_7dSDSkF9hCAauFLUB78UuB42/view?usp=drive_link Kunstikooli õppija https://drive.google.com/file/d/1-2l5qf88xjT7MpBvkOTKy9f3hzqD-f0/view?usp=drive_link Süsteemsete konstrellatsioonide tunnistus https://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Konstellatsioon-2024-S-Smirnova-scaled.jpg Läbitud Santiago tee https://www.facebook.com/profile/100009969362886/search/?q=Camino https://lana.novucenter.eu/professionaalne-enesearendamine-2/olen-palverandur/ http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Santiago-way-2024-foto_cr.png
5.3 Hoiab end kursis uuemate suundadega täiskasvanukoolituse valdkonnas. Käsitleb ennast õppijana, vastutab enda arengu eest.	
Kompetentsi tõendamine	((kuni 2000 tähemärki) Täiskasvanuharidus on valdkond, kus arengus seiskumine pole lihtsalt võimalik. Kõik meie ümber muutub pidevalt — ilmuvad uued lähenemised, töötatakse välja uusi meetodikaid, rakendatakse kaasaegseid tehnoloogiaid. Seetõttu tunnen end alati mitte ainult koolitajana, vaid ka pideva õppijana. Mulle meeldib avastada kõike, mis muudab täiskasvanute õppimise protsessi huvitavamaks, ajakohasemaks ja kasulikumaks. Olen selle aja jooksul läbinud mitmeid koolitusi, mis on avardanud minu maailmapilti — alates vaimse tervise ja süsteemse mõtlemise teemadest kuni tehisintellekti tööriistade ja coaching’u lähenemiseni. Eriti oluliseks pean oma professionaalses arengus osalemist rahvusvahelistes projektides. Just nende kaudu saan tuttavaks paljude uute meetodikate, tööriistade ja täiskasvanute õpetamise lähenemistega. Näiteks osalemine projektis Distance Learning for Vulnerable Adults laiendas minu oskusi õppeprotsessi digitaliseerimisel, samas kui ART TERRA projekt andis tugeva tõuke loomingulise lähenemise ideedele õppetöös. Minu professionaalne areng on minu vastutus ja minu kirk. Soovin olla oma õppijatele eeskujuks: õppida kogu elu, võtta uusi asju vastu avatult, proovida, eksida ja jälle edasi liikuda. Usun, et just selline suhtumine õppimisse aitab mul säilitada oma tööalast aktuaalsust, sisemist motivatsiooni ja inspiratsiooni.
Viide tõendusmaterjalile	(Tõendusmaterjalide esitamine) Tunnistused https://lana.novucenter.eu/sample-page/tunnistused/ Minu arengukava 2016-2025 http://lana.novucenter.eu/wp-content/uploads/2025/03/Development-plan-2016-2025-scaled.jpg